

SEUTUKUNNAN PAIKKATIETOJEN JULKAISU

1. Taustaa

Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän teknisten palvelujen työryhmän kokouksessa 4/2007 13.4.2007 sovittiin,

”että seutukunnallisten paikkatietojen yhtenäistä julkaisemista selvittämään perustetaan asiantuntijatyöryhmä. Kunnat nimeävät edustajan työryhmään, ryhmän puheenjohtajana ja koollekutsujan toimii Jaakko Uusitalo. Tampereelta ryhmään kutsutaan suunnittelupäällikkö, geotekniikan asiantuntija Kari Hietala.

Työryhmän on määrä luovuttaa kesäkuun loppuun mennessä hankkeen työohjelma teknisten palvelujen työryhmälle. Esiselvityksen perusteella päätetään jatkotoimista ja mahdollisen projektin määrärahan anomisesta.”

Työryhmän kokoonpano oli seuraava:

Jaakko Uusitalo, pj	Tampere
Kari Hietala,	Tampere
Lilli Hervamaa,	Kangasala*
Lauri Vähätalo,	Nokian
Harri Lehen,	Orivesi
Antti Haapalahti,	Ylöjärvi*
Satu Naskali,	Vesilahti
Pirkko Saarinen,	Lempäälä*
Jouko Lehto,	Pirkkala*

*- osalta ryhmä poikkeaa jonkin verran siitä mitä kunnat ilmoittivat osallistujiksi. Listassa mainitut henkilöt ovat osallistuneet työryhmän työhön.

Työryhmä kokoontui kaksi kertaa: 31.5.2007 ja 28.6.2007.

2. Lähtötilanne

Kuntien käytössä olevat paikkatietoa tuottavat tai hyödyntävät järjestelmät kartoitettiin. Kartoituksen tulokset ovat liitteessä 1 (yhteenveto.pdf).

Tuloksista näkyy miten moninaisia ohjelmistoympäristöjä seutukunnalla on käytettävissä. Yhtenäisin seutukunta on ehkä paikkatietojen verkkojulkaisuun käyttämänsä käyttöliittymän suhteen (SpatialWeb), maastotiedon käsittelyjärjestelmänsä suhteen (3Dwin) sekä käyttämiensä maanmittauslaitoksen aineistojen suhteen.

3. Paikkatietojen julkaisemisen periaatteet

Paikkatietojen hyväksikäytön ja samalla julkaisemisen peruseriaatteina pidetään seuraavia seikkoja: 1. Tieto tallennetaan mahdollisimman ”lähellä” syntypaikkaansa ja 2. Tieto julkaistaan aina tästä perusjärjestelmästä käsin.

Tällöin minimoidaan tiedon päivittämisestä johtuva viive ja tiedonkäsittelyssä on käytössä mahdollisimman muuttumaton alkuperäinen tieto, jolloin myös tiedon oikeellisuus on paras mahdollinen. Välttämällä tiedonsiirtoa ja kopiointia vältetään eri kopioiden päivittämisen tarve ja tietojen ajantasaistuksesta, tai sen puutteista johtuvat ristiriidat tietojen eri tallennusversioissa.

Kuntien kannalta keskeinen julkaistava paikkatieto asetettiin seuraavaan tärkeysjärjestykseen:

1. maastotietokanta*, kunnan pohjakartta, ilmakuvat*
2. osoitteet*
3. liikenneväylät, -verkot*
4. kaavat
5. kiintopisteet, maaperätutkimuspisteet, maaperätiedot*
6. palvelut: koulutus, terveydenhuolto, kulttuuri, ... muita aluejakoja
7. luontotiedot

*-merkitty tietoa löytyy tällä hetkellä kansallisista paikkatietovarastoista. Kohtien 5 ja 7 mukaisen tietosisältöjen välitys tulee tulevaisuudessa helpommaksi todennäköisten järjestelmien välisten rajapintojen käyttöönoton myötä.

Kohdan 1 kunnan pohjakarttojen tiedonsiirtoa saattaa helpottaa Kuntaliiton Kunta-GML-hanke, joka valmistunee 2008 vuoden lopulla.

4. Ehdotus jatkotoimenpiteiksi

Ryhmä päätyi seuraavaan ehdotukseen jatkotoimiksi. Vaihtoehdot etenevät aikajärjestyksessä kohdasta 1 kohtaan 4, eivätkä ne ole sidoksissa edelliseen vaiheeseen, joten etenemistapana voi olla esimerkiksi siirtyminen vaiheesta 0 vaiheeseen 3 tai siirtyminen suoraan vaiheeseen 4.

0. Ei tehdä mitään
1. Seudullinen SpatialWeb
 - Tampere vetoinen
 - julkaistaan osa seutukunnan tiedoista yhteisellä käyttöliittymällä
 - perustuu tietojen kopiointiin määräformaattissa määräpaikkaan
 - kuntien omat erilliset paikkatiedon verkkojulkaisujärjestelmät ja niiden tietosisällöt säilyvät entisellään
 - Omat intra-sisällöt ja julkaisutekniikat säilyvät
2. Seudullinen SpatialWeb
 - Tampere vetoinen
 - julkaistaan mahdollisimman paljon seutukunnan paikkatiedosta yhdellä käyttöliittymällä
 - perustuu tietojen lukemiseen perusjärjestelmistä rajapintojen kautta
 - kunnilla ei ole erillisiä paikkatiedon verkkojulkaisujärjestelmiä

- Sekä intran että internetin paikkatietojen julkaisu toteutetaan tällä samalla järjestelmällä
3. "Kansallinen" julkaisukanava
 - Selvitetään ja neuvotellaan esimerkiksi Maanmittauslaitoksen kanssa mahdollisuudesta julkaista seutukunnan paikkatietoja nykyisen karttapaikan kaltaisella järjestelmällä yhdessä valtion aineistojen kanssa
 4. Kansainvälinen julkaisukanava
 - Selvitetään ja tarvittaessa neuvotellaan kansainvälisten toimijoiden kanssa mahdollisuudesta julkaista seutukunnan paikkatietoja yhdessä niiden tietojen kanssa, esimerkkinä GoogleMaps

Vaihtoehdot 1 ja 2 sisältävät Maanmittauslaitoksen maastotietokanta ja kiinteistötietojärjestelmän tietojen esittämisen Maanmittauslaitoksen rajapintapalveluiden avulla, joka on jo olemassa oleva palvelu.

Myöhemmin rajapintapalveluiden kautta perusaineistoiksi voitaneen yhdistää myös Geologian tutkimuskeskuksen maaperäaineistot ja ympäristöviranomaisten aineistot.

Vaihtoehto 2 edellyttää, että kuntien käytössä oleviin järjestelmiin kehitetään WMS tai WFS rajapinnat, joiden kautta tiedon esittäminen tapahtuu jokaisen kyselyn yhteydessä suoraan alkuperäisestä tallennusjärjestelmästä. Voidaan olettaa, että tämä mahdollisuus toteutuu ehkä jo seuraavan vuoden aikana kaikissa paikkatietojärjestelmissä.

Vaihtoehdot 3 ja 4 edellyttävät yhteistyön ja neuvotteluiden aloittamista esimerkiksi mainittujen toimijoiden kanssa. Näiden ratkaisujen toteuttamisaikataulu on selvästi edellisiä pidempi.

Jaakko Uusitalo
puheenjohtaja